

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

મેસર્સ જનરલ ફાઇનાન્સ કંપની અને અન્ય

વિરુદ્ધ

આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ ઇનકમ ટેક્સ, પંજાબ

સપ્ટેમ્બર ૪, ૨૦૦૨

[એસ. રાજેન્દ્ર બાબુ અને પી. વેંકટરામા રેડ્ડી, જેજે.]

ઇનકમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧-કલમ ૨૭૬ ડીડી-તે હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી-પ્રત્યક્ષ કર કાયદા (સુધારો) અધિનિયમ, ૧૯૮૭ દ્વારા જોગવાઈ ગાળી નાખ્યા (ઓમિશન) પછી-તેની માન્યતા-ઠરાવવામાં આવ્યું કે, માન્ય નથી-જનરલ કલોઝીઝ એક્ટનો હવાલો આપીને પણ ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાય નહીં અથવા ચાલુ રાખી શકાય નહીં કારણ કે આ જોગવાઈ અધિનિયમમાંથી ગાળી નાખવામાં આવી હતી, ૨૬ (રિપીલ) કરવામાં આવી ન હતી-જનરલ કલોઝીઝ એક્ટ, ૧૯૮૭-કલમ ૬.

જનરલ ક્લોઝીઝ એક્ટ, ૧૮૮૭-કલમ ૬-તેની લાગુ પડવાપાત્રતા-
ઠરાવવામાં આવ્યું કે, અધિનિયમમાં કોઈ જોગવાઈ ગાળી નાખવા (ઓમિશન)
ના કિસ્સામાં લાગુ પડશે નહીં, પરંતુ માત્ર રદ કરવાના કિસ્સામાં જ લાગુ પડશે,
કારણ કે જોગવાઈ ગાળી નાખવી તે રદ કરવા કરતાં અલગ છે.

અપીલકર્તાઓ વિરુદ્ધ આકારણી વર્ષ ૧૯૮૬-૮૭ ના સંબંધમાં,
અધિનિયમની કલમ ૨૬૯ એસએસ હેઠળની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા
બદલ માર્ચ, ૧૯૮૮ માં ઇનકમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ ની કલમ ૨૭૬ડીડી હેઠળ
ફોજદારી કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તાઓએ ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ અને ભારતના
બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળ હાઈકોર્ટનો સંપર્ક સાધ્યો હતો, જેથી આ
કાર્યવાહીને એવા આધારે રદ કરી શકાય કે પ્રત્યક્ષ કર કાયદા (સુધારો)
અધિનિયમ, ૧૯૮૭ દ્વારા અધિનિયમમાંથી કલમ ૨૬૯એસએસ ગાળી
નાખવામાં આવી હતી. હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે ફોજદારી કાર્યવાહી વ્યાજબી હતી,
કારણ કે સંબંધિત આકારણી વર્ષ દરમિયાન કલમ ૨૭૬ ડીડી અમલમાં હતી
અને તેને માત્ર ૧.૪.૧૯૮૮ થી જ ગાળી નાખવામાં આવી હતી. આ કોર્ટમાં
અપીલ કરતી વખતે અપીલકર્તાઓએ દલીલ કરી હતી કે કલમ ૨૭૬ ડીડી ગાળી
નાખ્યા પછી તે હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી ચાલુ રાખી શકાય નહીં અને ફોજદારી

કાર્યવાહીના આ કૃત્યને બચાવવા માટે જનરલ કલોઝીઝ એક્ટની કલમ ૬ પણ લાગુ કરી શકાય નહીં.

અપીલ મંજૂર કરતાં, કોર્ટે

ઠરાવ્યું: ૧. હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવાયેલો વલણ જનરલ કલોઝીઝ એક્ટ, ૧૮૯૭ ની કલમ ૬ ના અંતર્ગત સિદ્ધાંત સાથે સુસંગત નથી, કારણ કે અધિનિયમના અમલ દરમિયાન થયેલી જવાબદારીઓ માટે કાર્યવાહી શરૂ કરવાના અધિકારને બચાવવાની બાબત અધિનિયમમાં કોઈ જોગવાઈ ગાળી નાખવા (ઓમિશન) ના કિસ્સામાં લાગુ પડશે નહીં પરંતુ માત્ર રદ (રિપીલ) કરવાના કિસ્સામાં જ લાગુ પડશે, કારણ કે જોગવાઈ ગાળી નાખવી તે રદ કરવા કરતાં અલગ છે. ઈનકમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ માં કલમ ૨૭૬ડીડી અધિનિયમમાંથી ગાળી નાખવામાં આવી હતી પરંતુ રદ કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, તેને ગાળી નાખ્યા પછી જનરલ કલોઝીઝ એક્ટની કલમ ૬ નો હવાલો આપીને ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાઈ ન હોત અથવા ચાલુ રાખી શકાઈ ન હોત.

(૧૧૦-જી-એચ; ૧૧૧-એ)

૨. ઈનકમ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૨૬૯ એસએસનું પાલન ન કરવાથી

ફોજદારી કાર્યવાહી તેમજ દંડ બંને આકર્ષાતા હતા. ફોજદારી કાર્યવાહી અંગેની જોગવાઈ ગાળી નાખવાથી દંડ લાદવા પર કોઈ અસર થશે નહીં. રાયલા કોર્પોરેશન અને કોલ્હાપુર કેનશુગરના કેસોના ગુણોત્તરને લાગુ કરવાથી મળતો લાભ, જેના પરિણામે અધિનિયમની કલમ ૨૬૯એસએસનું પાલન ન કરવાના કિસ્સાઓમાં ફોજદારી કાર્યવાહી થાય છે, તે માત્ર કામચલાઉ છે જે ૧.૪.૧૯૮૯ પહેલાં ઉદ્ભવતા થોડા કેસોને જ અસર કરે છે. આવા કેસો કદાચ બહુ ઓછા અને જૂજ હોઈ શકે છે. તેથી મોટી બેંચને સંદર્ભ (રેફરન્સ) કરવા માટે આ યોગ્ય કેસ નથી. (પેરા ૨)(૧૧૦-ઈ-એફ)

મેસર્સ રાયલા કોર્પોરેશન (પી) લિમિટેડ અને એમ.આર. પ્રતાપ વિરુદ્ધ ડિરેક્ટર ઓફ એન્ફોર્સમેન્ટ, નવી દિલ્હી, [૧૯૬૯] ૨ એસસીસી ૪૧૨ અને કોલ્હાપુર કેનશુગર વર્ક્સ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય, [૨૦૦૦] ૨ એસસીસી ૫૩૬, નું પાલન કરવામાં આવ્યું.

ફોજદારી અપીલ અધિકારક્ષેત્ર : ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૪૪૨/૧૯૯૪.

ક્રિમિનલ એમ. નં. ૮૭૦૮-એમ/૧૯૯૨ માં પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના ૬.૫.૧૯૯૪ ના ચુકાદા અને આદેશ પરથી.

હરબંસ લાલ અને અશોક મહાજન, અપીલકર્તા વતી.

એસ. ગણેશ, કે.સી. કૌશિક અને બી.વી. બલરામ દાસ, પ્રતિવાદી વતી.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિશ્રી રાજેન્દ્ર બાબુ દ્વારા આપવામાં આવ્યો:

અમારી સમક્ષના અપીલકર્તાઓએ વર્ષ ૧૯૮૫ માં જુદી જુદી તારીખોએ અમર સિંહ, ગુરદેવ સિંહ અને હરદેવ સિંહ પાસેથી થાપણો સ્વીકારી હતી અને આ હકીકત આકારણી વર્ષ ૧૯૮૬-૮૭ માટે ફાઇલ કરાયેલા ઇનકમ ટેક્સ રિટર્નમાં જાહેર કરવામાં આવી હતી. ઇનકમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટે ઇનકમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ (ત્યારબાદ 'અધિનિયમ' તરીકે ઓળખાય છે) ની કલમ ૨૬૯એસએસનું પાલન ન કરવાથી ઉદ્ભવતા ગુનાઓ માટે અપીલકર્તાઓ વિરુદ્ધ ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. અધિનિયમની કલમ ૨૬૯એસએસ જોગવાઈ કરે છે કે 'કોઈપણ વ્યક્તિ અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિ પાસેથી એકાઉન્ટ-પેચી ચેક અથવા એકાઉન્ટ-પેચી બેંક ડ્રાફ્ટ સિવાય અન્ય કોઈપણ રીતે લોન કે થાપણ લેશે નહીં કે સ્વીકારશે નહીં જે ૧૦ હજાર રૂપિયા (હવે, ૨૦ હજાર) થી વધુ હોય'. કલમ ૨૬૯એસએસની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા માટેની સજા અધિનિયમની કલમ ૨૭૬ડીડી હેઠળ પ્રદાન કરવામાં આવી છે. આ ઉપરાંત, અધિનિયમની કલમ ૨૭૧ ડી હેઠળ દંડ લાદવાપાત્ર છે. પ્રત્યક્ષ કર કાયદા

(સુધારો) અધિનિય, ૧૯૮૭ દ્વારા ૧.૪.૧૯૮૯ થી કલમ ૨૭૬ડીડી ને અધિનિયમમાંથી ગાળી નાખવામાં આવી છે. અધિનિયમની કલમ ૨૭૬ડીડી હેઠળની ફરિયાદ ૩૧.૩.૧૮૯ ના રોજ ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, સંગરુરની કોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તાઓએ ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ અને બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળ અરજી દાખલ કરીને કલમ ૨૭૬ડીડી હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહીની પ્રક્રિયા રદ કરવાની માંગ કરી હતી. હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે અધિનિયમની જે જોગવાઈઓ હેઠળ અપીલકર્તાઓ વિરુદ્ધ ફોજદારી કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી તે આકારણી વર્ષ ૧૯૮૬-૮૭ ને સંબંધિત હિસાબી વર્ષ દરમિયાન અમલમાં હતી અને કાયદાના પુસ્તકમાંથી તે માત્ર ૧.૪.૧૯૮૯ થી જ ગાળી નાખવામાં આવી હતી. તેથી, હાઈકોર્ટે એવો વલણ અપનાવ્યો કે ફોજદારી કાર્યવાહી વ્યાજબી હતી અને રિટ અરજી ફગાવી દીધી. આથી, વિશેષ રજા દ્વારા આ અપીલ થઈ છે.

અપીલકર્તાઓ વતી રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલ એવી છે કે જો ગુનો વર્ષ ૧૯૮૫ માં આચરવામાં આવ્યો હોય, તો પણ ૧.૪.૧૯૮૯ ના રોજ અને ત્યારથી કલમ ૨૭૬ડીડી ગાળી નાખવામાં આવ્યા પછી તે હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી ચાલુ રાખી શકાય નહીં કે સજા લાદી શકાય નહીં. હવે લેવાયેલા

પગલાંને બચાવવા માટે જનરલ કલોઝીઝ એક્ટની કલમ પણ લાગુ કરી શકાય નહીં.

પ્રતિવાદી વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એસ. ગણેશે દલીલ કરી હતી કે અધિનિયમની કલમ ૨૭૬ડીડી ૧.૪.૧૯૮૯ થી ગાળી નાખવામાં આવી છે અને તેથી તે તારીખ પહેલાં આચરવામાં આવેલા ગુના માટે આ જોગવાઈ અમલમાં લાવી શકાય છે. તેમણે વધુમાં ભાર પૂર્વક જણાવ્યું હતું કે કલમ ૨૭૬ડીડી ૧.૪.૧૯૮૯ ના રોજ ગાળી નાખવામાં આવે તે પહેલાં ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી. જનરલ કલોઝીઝ એક્ટની કલમ ૬ ની અસર કાયદો રદ થવા છતાં તેને ભૂંસી નાખતા રોકવાની છે અને તેના અમલ દરમિયાન મેળવેલા અધિકારો અને ઊભી થયેલી જવાબદારીઓને અકબંધ રાખવાની છે તથા તેને અમલમાં લાવવા માટે રદ થતાં પહેલાં ઉપલબ્ધ કોઈપણ કાનૂની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની અથવા શરૂ કરવાની કે કોઈપણ ઉપાયનો આશરો લેવાની મંજૂરી આપવાની છે, તેથી એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે કાયદાના અમલ દરમિયાન આચરવામાં આવેલા ગુનાઓ માટે કાયદો રદ થયા પછી પણ ફોજદારી કાર્યવાહી કરી શકાય છે અને સજા કરી શકાય છે, કદાચ અમે વિદ્વાન વકીલની આ રજૂઆત સાથે સંમત થયા હોત, જો મેસર્સ રાયલા કોર્પોરેશન (પી) લિમિટેડ અને એમ.આર. પ્રતાપ વિરુદ્ધ ડિરેક્ટર ઓફ એન્ફોર્સમેન્ટ, નવી દિલ્હી, [૧૯૬૯] ૨ એસસીસી ૪૧૨, અને કોલ્હાપુર કેનશુગર વર્ક્સ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ

ઈન્ડિયા અને અન્ય, [૨૦૦૦] ૨ એસસીસી ૫૩૬ ના કેસોમાં બંધારણીય બેંચોના બે ચુકાદાઓ ન હોત, જ્યાં એવા અવલોકનો છે કે જોગવાઈ 'ગાળી નાખવી' (ઓમિશન) તે 'રદ કરવા' (રિપીલ) કરતાં અલગ છે અને જનરલ કલોઝીઝ એક્ટની કલમ ૬ રદ કરાયેલા કાયદાને લાગુ પડે છે, ગાળી નાખવાને નહીં. જો કે, શ્રી ગણેશે રજૂઆત કરી હતી કે મેસર્સ રાયલા કોર્પોરેશન (પી) લિમિટેડ અને કોલ્હાપુર કેનશુગર વર્ક્સ લિમિટેડના કેસોમાં આ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો પર પુનર્વિચારણા કરવાની જરૂર છે, કારણ કે કોઈ જોગવાઈ ગાળી નાખવાથી તે જોગવાઈનો અંત કે નાશ એ જ રીતે થાય છે જે રીતે તે 'રદ કરવા' માં થાય છે; કે ઉક્ત બે કેસોમાં આ કોર્ટનો સંબંધ એક નિયમ સાથે હતો જે જનરલ કલોઝીઝ એક્ટ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ ન તો કેન્દ્રીય અધિનિયમ હતો કે ન તો કોઈ નિયમન હતું અને તેથી એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે બીજા નિયમ દ્વારા કોઈ નિયમ 'ગાળી નાખવો' અથવા 'રદ કરવો' તે જનરલ કલોઝીઝ એક્ટની કલમ ૬ ને આકર્ષી શકે નહીં અને ગાળી નાખેલા નિયમ હેઠળ શરૂ કરાયેલી કાર્યવાહી ત્યાં સુધી ચાલુ રાખી શકાતી નથી જ્યાં સુધી નવા નિયમમાં તે અર્થે બચાવ કરતી કલમ (સેવિંગ કલોઝ) ન હોય.

તેમણે વધુ વિગત આપતા જણાવ્યું કે બંનેમાંથી એકપણ ચુકાદામાં ક્યાંય પણ એવી દલીલ કરવામાં આવી નથી કે 'ગાળી નાખવું' તે 'રદ કરવા' બરાબર ન ગણાય અને તેથી આ કોર્ટ માટે કાયદાના 'ગાળી નાખવા' અને 'રદ કરવા'

વચ્ચેના તફાવત પર વિચાર કરવાનો કોઈ પ્રસંગ ન હતો; કે 'ગાળી નાખવું' તે 'રદ કરવા' કરતાં અલગ છે તેવું અવલોકન કોઈ ચર્ચા અથવા અધિકૃત પાઠ્યપુસ્તકોના સંદર્ભ વિના અચાનક જ કરવામાં આવ્યું છે; કે 'રદ કરવા' અને 'ગાળી નાખવા' વચ્ચેનો ભેદ પારખવા માટે કોઈ કારણ કે તર્ક શોધી શકાય તેમ નથી; કે આ વલણનું કારણ સ્પષ્ટ છે; કે જ્યારે આ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે નિયમ એ કોઈ અધિનિયમ કે નિયમન નથી, ત્યારે તે ગાળી નાખવાને લાગુ પડશે કે કેમ તેની વધુ તપાસ ખરેખર વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતી ન હતી; કે તે સંબંધમાં અવલોકનો માત્ર અજાણતા જ નીકળી ગયા હતા અને વિચારણા કર્યા પછી નહીં; કે કોઈ જોગવાઈ 'ગાળી નાખવા' થી ગાળી નાખેલી જોગવાઈનો અંત કે નાશ એ જ રીતે થાય છે જે રીતે 'રદ કરવા' ના કિસ્સામાં થયો હોત; કે કાયદાનો એવો નિષ્કર્ષ જે ઊભો કરવામાં આવ્યો ન હોય અથવા જેના પર વિચારણા કરવામાં આવી ન હોય તે સબ-સાયલેન્શિયો (અપ્રત્યક્ષ મૌન) ના નિયમને આકર્ષે છે; કે કારણ વિના અને વિચાર કર્યા વિના કરાયેલી કોઈપણ જાહેરાત કે નિષ્કર્ષને કાયદાની ઘોષણા અથવા પૂર્વધારણા તરીકે બંધનકર્તા સામાન્ય સ્વરૂપની સત્તા ગણી શકાય નહીં; કે જનરલ ક્લોઝીઝ એક્ટની કલમ ૬ "ગાળી નાખવા" ને આકર્ષતી નથી પરંતુ માત્ર "રદ કરવા" ને આકર્ષે છે તે સિદ્ધાંત સામાન્ય અમલીકરણ માટે કાયદાની કરાયેલી ઘોષણા નથી. તેમણે 'રદ કરવા' નો અર્થ સમજાવવા માટે સધરલેન્ડ્સ સ્ટેટ્યુટરી કન્સ્ટ્રક્શન, ત્રીજી આવૃત્તિ, ભાગ-એક, પાના ૪૭૭ અને ફ્રાન્સિસ બેનિયન્સ સ્ટેટ્યુટરી કન્સ્ટ્રક્શન (બીજી આવૃત્તિ) ના

પાના ૨૦૧ નો સંદર્ભ આપ્યો હતો.

તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે રદ કરવા માટે કોઈપણ વિશિષ્ટ પ્રકારના શબ્દપ્રયોગનો ઉપયોગ કરવો જરૂરી નથી; કે સુધારો લાગુ કરીને પ્રવર્તમાન જોગવાઈ ગાળી નાખવામાં આવશે તેવું પ્રદાન કરવું એ કાયદાકીય પ્રણાલીની બાબત છે; કે આવા ગાળી નાખવાની અસર પ્રવર્તમાન જોગવાઈ રદ કરવા જેવી જ થાય છે; કે આવો કાયદો નવી જોગવાઈ દાખલ કરવા માટે પણ પ્રદાન કરી શકે છે. તેમણે સમજાવ્યું કે તે દ્રષ્ટિકોણથી જોતાં, 'રદ કરવા' કે 'ગાળી નાખવા' વચ્ચે કોઈ વાસ્તવિક તફાવત ન હોઈ શકે; કે જે જરૂરી છે તે એ છે કે વપરાયેલા શબ્દો પ્રશ્ન હેઠળના અધિનિયમ અથવા જોગવાઈનો અંત લાવવાનો ઈરાદો દર્શાવતા હોય. વિધાનમંડળ તેના માટે અલગ અલગ સ્વરૂપો અપનાવે છે; કે સામાન્ય સ્વરૂપ 'આથી રદ કરવામાં આવે છે' તેવા શબ્દો વાપરવાનું છે અને ત્યારબાદ રદ કરવા માંગતા અધિનિયમોની ગણતરી કરવાનું અથવા તેમને શેડ્યૂલમાં મૂકવાનું છે; કે કેટલીકવાર 'અમલ બંધ થશે' તેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે; કે જ્યારે રદ કરવાનો હેતુ અધિનિયમના માત્ર એક ભાગને જ અસર કરતો હોય, ત્યારે 'ગાળી નાખવામાં આવશે' તેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે; કે આ પાસા અંગે હેલ્સબરી, ચોથી આવૃત્તિ, ભાગ ૪૪, પાના ૬૦૪, ફૂટનોટ ૪ માં ચર્ચા કરવામાં આવી છે; કે કાયદાઓના અમલીકરણમાં 'ગાળી નાખવા' અને 'રદ કરવા' ની સમાન અસર થાય છે.

તેમણે જનરલ કલોઝીઝ એક્ટની કલમ ૬-એ તરફ ધ્યાન દોર્યું જેમાં જણાવ્યું છે કે જો કોઈ અધિનિયમ કોઈપણ બાબતને સ્પષ્ટપણે ગાળી નાખીને, દાખલ કરીને કે બદલીને અધિનિયમમાં શાબ્દિક સુધારો કરીને કોઈપણ કાયદો રદ કરે છે, તો જ્યાં સુધી જુદો ઈશદો ન જણાય ત્યાં સુધી, રદ કરવાથી આ પ્રકારે રદ કરાયેલા અને આવા રદબાતલ સમયે અમલમાં રહેલા કાયદા દ્વારા કરાયેલા આવા સુધારાના ચાલુ રહેવા પર કોઈ અસર થશે નહીં; કે 'સ્પષ્ટપણે ગાળી નાખીને, દાખલ કરીને કે બદલીને રદ કરે છે' તેવા શબ્દોનો ઉપયોગ રદ કરવાના વિવિધ પાસાઓને આવરી લેશે; કે આ વધુ એક કાયદાકીય નિર્દેશ છે કે 'ગાળી નાખવું' એ પણ કાયદો 'રદ કરવા' બરાબર છે.

જો કે અમને વિદ્વાન વકીલની રજૂઆતો જોરદાર જણાય છે, તેમ છતાં અમે આ કોર્ટની બંધારણીય બેંચોના *મેસર્સ રાયલા કોર્પોરેશન (પી) લિમિટેડના કેસ (ઉપર્યુક્ત)* અને *કોલ્હાપુર કેનથુગર વર્ક્સ લિમિટેડના કેસ (ઉપર્યુક્ત)* માં લેવાયેલા બે નિર્ણયોનું પાલન કરવા માટે બંધાયેલા છીએ. આ વલણ ત્રણ દાયકાથી વધુ સમયથી આ ક્ષેત્રમાં પ્રવર્તે છે અને બે વર્ષ પહેલાં જેટલા મોડા સમયમાં પણ તેને પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યું છે. અધિનિયમની કલમ ૨૬૯એસએસનું પાલન ન કરવાથી ફોજદારી કાર્યવાહી તેમજ દંડ બંને આકર્ષાતા હતા. ફોજદારી કાર્યવાહી અંગેની જોગવાઈ ગાળી નાખવાથી દંડ લાદવા પર કોઈ

અસર થશે નહીં. બે ચુકાદાઓના ગુણોત્તરને લાગુ કરવાથી મળતો લાભ, જેના પરિણામે અધિનિયમની કલમ ૨૬૯એસએસનું પાલન ન કરવાના કિસ્સાઓમાં ફોજદારી કાર્યવાહી થાય છે, તે માત્ર કામચલાઉ છે જે ૧.૪.૧૯૮૯ પહેલાં ઉદ્ભવતા થોડા કેસોને જ અસર કરે છે. આવા કેસો કદાચ બહુ ઓછા અને જૂજ હોઈ શકે છે. તેથી અમે જોઈએ છીએ કે મોટી બેંચને સંદર્ભ કરવા માટે આ યોગ્ય કેસ નથી.

આ ચર્ચાનું ચોખ્ખું પરિણામ એ છે કે હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવાયેલો વલણ આ કોર્ટ દ્વારા ઉપરોક્ત બે નિર્ણયોમાં જે કહેવામાં આવ્યું છે તેની સાથે સુસંગત નથી અને જનરલ કલોઝીઝ એક્ટની કલમ ૬ નો અંતર્ગત સિદ્ધાંત, જે અધિનિયમના અમલ દરમિયાન થયેલી જવાબદારીઓ માટે કાર્યવાહી શરૂ કરવાના અધિકારને બચાવે છે, તે અધિનિયમમાં કોઈ જોગવાઈ ગાળી નાખવા (ઓમિશન) ના કિસ્સામાં લાગુ પડશે નહીં પરંતુ માત્ર રદ કરવાના કિસ્સામાં જ લાગુ પડશે, કારણ કે ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં ઠરાવ્યા મુજબ જોગવાઈ ગાળી નાખવી તે રદ કરવા કરતાં અલગ છે. ઈનકમ ટેક્સ એક્ટમાં, કલમ ૨૭૬ડીડી અધિનિયમમાંથી ગાળી નાખવામાં આવી હતી પરંતુ રદ કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, તેને ગાળી નાખ્યા પછી જનરલ કલોઝીઝ એક્ટની કલમ ૬ નો હવાલો આપીને ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાઈ ન હોત અથવા ચાલુ રાખી શકાઈ ન હોત.

તેથી, અમે આ અપીલ મંજૂર કરીએ છીએ, હાઈકોર્ટના આદેશને બાજુ પર મૂકીએ છીએ અને ફોજદારી કાર્યવાહીની પ્રક્રિયા રદ કરીએ છીએ.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.